

REKOMENDACJE

V edycja Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa 2018

Michał A. Chrzanowski

Ewa Kryglon

15.12.2018

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Akty prawne	3
Teoria programu.....	5
Rekomendacje.....	6
Organizacja procesu BO	6
Harmonogram	14
Etap I. Akcja edukacyjna i kampania promocyjna	17
Etap II. Zgłaszanie przez mieszkańców propozycji zadań	19
ETAP III. Weryfikacja i opiniowanie propozycji zadań	21
ETAP IV. Składanie i rozpatrywanie protestów	29
ETAP V. Głosowanie mieszkańców na projekty.....	30
ETAP VI. Ogłoszenie projektów do realizacji i ewaluacja	32
ETAP VII. Realizacja projektów	34

WPROWADZENIE

Niniejszy dokument zawiera **podsumowanie rekomendacji** wypracowanych w ramach ewaluacji V edycji budżetu obywatelskiego miasta Krakowa (zwanego dalej „BO”).

Rekomendacje zostały opracowane na podstawie **oceny procesu BO z wykorzystaniem następujących kryteriów ewaluacji:**

- ✓ kryterium trafności – tego w jakim stopniu przyjęte cele odpowiadają potrzebom interesariuszy (cele a potrzeby);
- ✓ kryterium skuteczności – tego w jakim stopniu przyjęte cele zostały zrealizowane (cele a efekty);
- ✓ kryterium efektywności – tego w jakim stopniu poniesione nakłady przełożyły się na efekty lub w jakim zakresie nie wykorzystano efektywnie zasobów przedsięwzięcia (efekty a nakłady),
- ✓ kryterium użyteczności – tego w jakim stopniu uzyskane efekty są zgodne z potrzebami interesariuszy programu (efekty a potrzeby).

Zaproponowane rozwiązania mają na celu **podniesienie trafności, skuteczności, efektywności i użyteczności BO** w odniesieniu do zidentyfikowanych problemów realizacji jego celów. Rekomendacje te były konsultowane z Zespołem ds. budżetu obywatelskiego i uwzględniono w nim sugestie tego zespołu.

Ocena procesu BO będąca wynikiem badań ewaluacyjnych została przedstawiona w osobnym dokumencie zwanym „**Raportem ewaluacyjnym** V edycji budżetu obywatelskiego miasta Krakowa” (zwany dalej „raportem ewaluacyjnym”). Natomiast szczegółowe cele BO będące podstawą jego oceny zostały zdefiniowane w dokumencie zwanym „**Teoria programu** budżetu obywatelskiego miasta Krakowa” (zwany dalej „Teorią Programu”).

Poszczególne rekomendacje zostały **przyporządkowane do:** całości organizacji procesu BO, harmonogramu oraz poszczególnych etapów jego realizacji. Do rekomendacji przyporządkowano **3 kategorie proponowanych ich wdrożeń:** zmiany w regulaminie BO, propozycji zapisów w zarządzeniach Prezydenta Miasta Krakowa dotyczących BO oraz zaleceń operacyjnych.

W załączniku do niniejszego dokumentu dołączone zostały 3 dodatkowe materiały:

- ✓ podsumowanie **oceny wdrożenia rekomendacji** z badań ewaluacyjnych poprzednich edycji BO,
- ✓ zestawienie **sugestii wobec zmian w BO pochodzące z badania ankietowego przeprowadzonego z osobami głosującymi,**
- ✓ **zestawienie rekomendacji** z podziałem na sposób ich wdrożenia.

Akty prawne

Niniejszy dokument odnosi się do szeregu **aktów prawnych regulujących V edycję budżetu obywatelskiego miasta Krakowa** oraz nowej ustawy, która będzie miała wpływ na kształt kolejnych edycji BO.

Poniższa tabela zawiera listę tych aktów prawnych wraz ze **skrótowymi nazwami**, którymi są one nazywane w dalszej części dokumentu.

Skrótowa nazwa	Pełna nazwa	Treść
Regulamin	Uchwała nr XXXIV/566/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 16 grudnia 2015 r. w sprawie Regulaminu budżetu obywatelskiego Miasta Krakowa.	podstawowy akt prawny definiujący BO jako formę konsultacji społecznych w sprawie przeznaczenia części wydatków z budżetu miasta Krakowa na wskazane przez mieszkańców propozycje zadań mieszczące się w kompetencjach gminy; dokument reguluje następujące elementy procesu BO: etapy BO, wieloletni cykl realizacji zadań, podział na zadania o charakterze dzielnicowym i ogólnomiejskim, sposób zgłaszania propozycji zadań, kryteria weryfikacji propozycji zadań, sposób głosowania w BO, podstawowy podział obowiązków w ramach procesu BO oraz sposób realizacji zadań
Zarządzenie PMK ws. Zespołu BO	Zarządzenie nr 491/2018 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 23.02.2018 r. w sprawie powołania Zespołu ds. budżetu obywatelskiego miasta Krakowa oraz ustalenia szczegółowej procedury realizacji budżetu obywatelskiego miasta Krakowa w roku 2018 na poziomie ogólnomiejskim oraz dzielnicowym	zarządzenie wskazuje imienną listę członków Zespołu BO, sposób podejmowania decyzji przez Zespół BO oraz jego zadania; oprócz tego zarządzenie reguluje szereg rozwiązań organizacyjnych dotyczących samego procesu BO: harmonogram prac na BO, zakres propozycji zadania, wzór listy poparcia dla propozycji zadania, sposób prowadzenia weryfikacji propozycji zadań oraz zakres uczestnictwa wnioskodawcy w realizacji propozycji zadania; zarządzanie doprecyzowuje szereg elementów procesu BO wobec Regulaminu
Zarządzenie PMK ws. głosowania	Zarządzenie nr 1496/2018 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 13.06.2018 r. w sprawie przyjęcia regulaminu głosowania w ramach budżetu obywatelskiego miasta Krakowa oraz wzoru karty głosowania na rok 2018	zarządzanie regulujące przebieg głosowania; wskazuje ono na możliwość głosowania w formie elektronicznej oraz papierowej; zawiera również regulamin głosowania, wzór karty głosowania, wzór zgody na przetwarzanie danych osobowych; regulamin głosowania wskazuje na: termin głosowania, kto ma czynne prawo wyborcze, zakres udostępnianych danych przez głosującego, proces weryfikacji głosu, sposób określania ważności głosu, informacje o punktach głosowania bezpośredniego, listę propozycji zadań poddawanych pod głosowanie
Zarządzenie PMK ws. RBO	Zarządzenie nr 1281/2018 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 21.05.2018 r. w sprawie powołania Rady Budżetu Obywatelskiego miasta Krakowa	zarządzenie wskazuje imienną listę członków Rady BO, sposób odwoływania jej członków, sposób powoływania współprzewodniczących, zadania Rady BO, sposób podejmowania decyzji przez Radę BO
Zarządzenie PMK ws. zatwierdzenia list zadań	Zarządzenie nr 1973/2018 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 02.08.2018 r. w sprawie zatwierdzenia listy zadań o charakterze ogólnomiejskim do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego miasta Krakowa	zarządzanie zatwierdzające propozycje zadań wybrane w głosowaniu

Uchwała o konsultacjach społecznych	Uchwała nr CXI/2904/18 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 września 2018 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Miejskiej Kraków oraz z Krakowską Radą Działalności Pożytku Publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.	uchwała regulująca zasady i tryb konsultacji społecznych w Gminie Miasta Kraków
Statuty dzielnic	18 aktów prawnych, na podstawie których funkcjonują jednostki pomocnicze miasta Krakowa (dzielnice) przyjęte uchwałami Rady Miasta Krakowa 12 marca 2014, a następnie zmienione uchwałami 28 marca 2018	statuty dzielnic nakładają na Radę dzielnic obowiązek podjęcia w terminie określonym Zarządzeniem Prezydenta Miasta uchwałę o przystąpieniu bądź o nieprzystąpieniu do BO; w przypadku przyjęcia uchwały o przystąpieniu do BO rada określa wysokość środków przeznaczonych na jego realizację; uchwała może przewidywać udział dzielnic w jednej lub większej liczbie edycji BO w układzie jednorocznym lub wieloletnim.
Ustawa	Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych	ustawa nakłada obowiązek utworzenia budżetu obywatelskiego w gminach będących miastami na prawach powiatu, określa również jego minimalna wysokość; wprowadza również wymóg określenia w drodze uchwały wymagań jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego (wymogi formalne wobec propozycji zadań, wymagana liczba podpisów pod listami poparcia, zasady oceny zgłoszonych propozycji zadania oraz zasady przeprowadzania głosowania)

Teoria programu

Warto zwrócić uwagę, że **żaden z wymienionych wcześniej aktów prawnych nie definiuje celów budżetu obywatelskiego**, ani poszczególnych jego etapów.

W ramach ewaluacji V edycji budżetu obywatelskiego miasta Krakowa cele te zostały zrekonstruowane i przedstawione w dokumencie „Teoria Programu”.

REKOMENDACJE

Organizacja procesu BO

CELE BO

W „Teorii Programu” zdefiniowano trzy cele strategiczne BO:

1. Zwiększenie zakresu współzrządzenia miastem przez mieszkańców.
2. Tworzenie silnej wspólnoty samorządowej mieszkańców Krakowa.
3. Miasto przyjazne dla mieszkańców.

Pierwsze dwa cele dotyczą **procesu prowadzenia BO** (angażowania mieszkańców w dyskusje lokalną, wypracowywanie propozycji zadań, głosowanie nad propozycjami zadań i uczestnictwo w ich realizacji). Trzeci cel dotyczy **samych propozycji zadań** – inwestycji i działań wypracowanych w procesie BO, które mają spełnić potrzeby mieszkańców i przyczynić się do podniesienia jakości ich życia.

Badania ewaluacyjne nie obejmowały realizacji trzeciego celu – tzn. tego jak zrealizowane propozycje zadań wpłynęły na życie mieszkańców. Niemniej część rekomendacji dotyczy tego **jak zmiana procesu prowadzenia BO może przełożyć się na realizację tego celu przez zwiększenie jakości propozycji zadań tak, aby trafniej i skutecznie realizowały potrzeby mieszkańców.**

Do dwóch pierwszych celów strategicznych przyporządkowano **cele szczegółowe**:

Cel strategiczny	Cel szczegółowy
Zwiększenie zakresu współzrządzenia miastem przez mieszkańców	zaangażowanie mieszkańców w decydowanie o sprawach miasta
	efektywniejsze zarządzanie środkami publicznymi w procesie zaspokojenie potrzeb mieszkańców (lepiej poinformowanego, innowacyjnego)
	wzrost zaufania do samorządu lokalnego (jako warunek dialogu społecznego)
	zebranie informacji o potrzebach mieszkańców
	rozstrzygnięcie dylematów związanych z wyborem sposobu wydatkowania środków publicznych (priorytetyzacja, plebiscyt)
	wzrost kompetencji urzędników w zakresie komunikacji społecznej
	wzrost znaczenia procesów partycypacyjnych w kulturze zarządzania miastem
Tworzenie silnej wspólnoty samorządowej mieszkańców Krakowa	wzrost zaangażowania mieszkańców (zmiana postaw biernych w aktywne)
	kształtowanie postaw obywatelskich (odpowiedzialność, sprawczość, wiedza o mieście)
	wzmacnianie procesów samoorganizacji
	budowanie tożsamości lokalnej
	integracja społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniom
	rozwój mieszkańców w zakresie kompetencji związanych z zarządzaniem miastem (wiedza, umiejętności)
	rozwój mieszkańców w zakresie kompetencji związanych z dialogiem
	stworzenie przestrzeni do innowacji społecznych
	kreowanie liderów lokalnych

Teoria Programu wyróżnia też **szereg założeń dotyczących realizacji celów**:

- ✓ mieszkańcy korzystający z tego instrumentu podejmą bardziej trafne decyzje co do przeznaczenia środków publicznych, niż zrobiliby to radni i urzędnicy,
- ✓ decyzja podjęta w ramach BO będzie bardziej zgodna z zasadami sprawiedliwości społecznej,

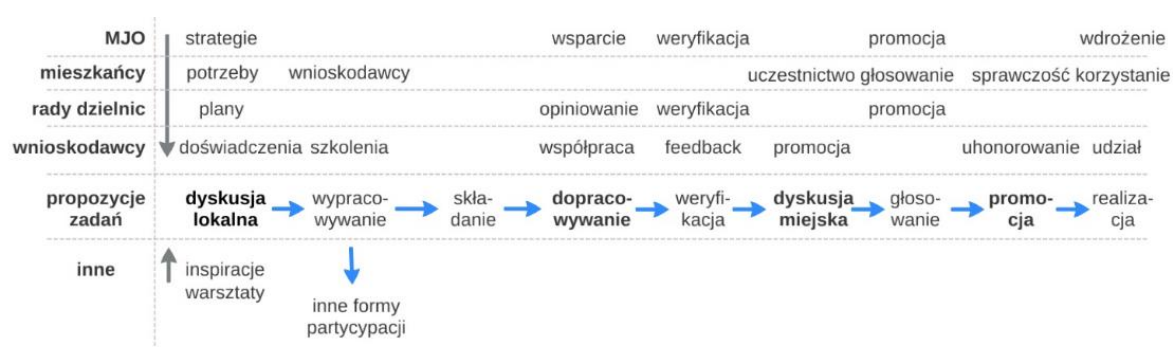
- ✓ dyskusja wokół nich oraz wyniki głosowania są źródłem wiedzy na temat potrzeb mieszkańców i kopalnią nowych pomysłów na przyszłość,
- ✓ BO może mieć znacznie większe społeczne oddziaływanie, jeśli zgromadzona dzięki niemu wiedza i pomysły będą wykorzystywane również poza procesem,
- ✓ BO będzie miał modernizujący wpływ na urząd gminy,
- ✓ BO wzmacnia obywatelski nadzór nad całością funkcjonowania samorządu.

REKOMENDACJE

W ramach badania ewaluacyjnego V edycji BO zidentyfikowano szereg problemów, których **rozwiązanie wymaga przebudowy procesu Budżetu Obywatelskiego**:

- ✓ Niedostateczna realizacja celów związanych z etapem dyskusji na temat potrzeb społeczności lokalnej, wypracowywania propozycji zadań
- ✓ Niewykorzystanie nawiązanej relacji z wnioskodawcami propozycji zadań do zbudowania ich trwałego zaangażowania i współpracy z UMK
- ✓ Konstrukcja procesu Budżetu Obywatelskiego jako procesu niezależnego, oderwanego od całości spraw, zadań i strategii miasta.
- ✓ Brak systemowego połączenia procesu BO z działaniami rad dzielnic oraz innymi mechanizmami partycypacji społecznej (np. wniosek obywatelski)
- ✓ Brak mechanizmów mających na celu podnoszenie jakości merytorycznej propozycji zadań, wzbogacenia ich o wiedzę ekspercką oraz zakorzenienia w potrzebach szerszych grup mieszkańców
- ✓ Brak skutecznej komunikacji efektów BO mieszkańcom i wnioskodawcom przez który nie wytwarza się poczucie sprawczości wśród uczestników BO. Osoby głosujące często nie wiedzą o efektach swojego udziału w BO.

Adresując powyższe problemy proponowana jest **przebudowa procesu BO zgodnie z poniższym schematem**:

Rysunek 1. Propozycja etapów wypracowywania propozycji zadań uwzględniająca zaangażowanie poszczególnych interesariuszy.

Schemat ten zorganizowany jest wokół **etapów tworzenia się propozycji zadań** (od potrzeby społeczności lokalnej do realizacji wybranych propozycji zadań) i wskazuje na rolę poszczególnych interesariuszy w tym

procesie. Jego konstrukcja jest próbą odpowiedzi na **dylematy związane ze zidentyfikowanymi problemami BO**:

- ✓ Jak zapewnić udział poszczególnych interesariuszy w całości procesu BO?
- ✓ Jak zapewnić trafność propozycji zadań – tj. sprawić, aby odzwierciedlały one potrzeby mieszkańców Krakowa?
- ✓ Jak uwzględnić niezbędną wiedzę ekspercką potrzebną do tego, aby propozycje zadań skutecznie realizowały potrzeby mieszkańców?
- ✓ Jak wytworzyć wśród mieszkańców poczucie sprawczości – tj. przekonanie o tym, że ich zaangażowanie w proces BO przełożyło się na rozwój Krakowa i ich bezpośrednie życie?
- ✓ Jak połączyć wypracowywanie propozycji zadań z dyskusją o potrzebach miasta i dzielnic?
- ✓ Jak doprowadzić do sytuacji, w której BO jest sposobem na godzenie zróżnicowanych potrzeb mieszkańców i nietworzenie sytuacji konfliktowych?
- ✓ Jak zachęcić mieszkańców do wspólnego wypracowywania propozycji zadań?
- ✓ Jak stworzyć warunki, w których zaangażowanie mieszkańców w roli wnioskodawców da im poczucie satysfakcji i zachęci do dalszego angażowania się w sprawy miasta?
- ✓ Jak połączyć zadania i cele radnych dzielnicowych z celami BO?
- ✓ Jak zachęcić mieszkańców do głosowania w BO?

Proponowany schemat przedstawia **punkty styku** między poszczególnymi interesariuszami zapewniające przepływ informacji, wiedzy i doświadczeń wszystkich uczestników BO.

W związku z tym proponowane jest **dodanie następujących etapów** procesu BO:

- ✓ **etapu dyskusji lokalnej**, która w odróżnieniu od aktualnego etapu edukacyjno-informacyjnego nie koncentruje się wyłącznie na informowaniu o zasadach BO, lecz jest szerszą, wykraczającą poza same BO dyskusją o potrzebach społeczności lokalnej, która uwzględnia planowanie i realizowane działania Urzędu Miasta Krakowa, radnych dzielnic oraz zewnętrzną wiedzę ekspercką na temat dostępnych rozwiązań adresowanych problemów;
- ✓ **etapu dopracowania propozycji zadań**, która umożliwi wnioskodawcom nie tylko doprowadzanie propozycji zadań do zgodności z Regulaminem, ale również uwzględnienie opinii UMK i radnych dzielnicowych,
- ✓ **etapu dyskusji miejskiej**, która umożliwi wszystkim mieszkańcom Krakowa dyskusje na temat wypracowanych propozycji zadań zanim przystąpią do etapu głosowania,
- ✓ **etapu promocji realizowanych propozycji zadań**, która umożliwi wykorzystanie potencjału wypracowanego w procesie BO – pokaże mieszkańcom efekty ich udziału w BO i zachęci ich do dalszego angażowania się w to przedsięwzięcie w roli wnioskodawcy lub głosującego.

Poniższa tabela podsumowuje **udział i rolę poszczególnych interesariuszy** w proponowanym modelu BO:

Interesariusz	Udział
Mieszkańcy	biorą udział w dyskusji lokalnej na temat ich potrzeb, wyrażają swoje poparcie na etapie zgłaszania propozycji zadań (listy poparcia), biorą udział w dyskusji miejskiej na temat wypracowanych propozycji zadań, wybierają propozycje zadań w trakcie głosowania, otrzymują informacje i uczestniczą w realizacji propozycji zadań, korzystają z efektów wdrożonych propozycji zadań

Wnioskodawcy	wnioskodawcy z poprzednich edycji dzielą się swoimi doświadczeniami i pomysłami na etapie dyskusji lokalnej i wypracowywania propozycji zadań, uczą się zasad funkcjonowania miasta i współpracy z samorządem, otrzymują informacje zwrotną na temat swoich propozycji, promują swoje propozycje zadań i głosowanie na BO, są uhonorowani (niezależnie od ostatecznego statusu propozycji zadania) za swoje zaangażowanie i poświęcony czas, uczestniczą w realizacji propozycji zadań, zachęcają innych mieszkańców do udziału w BO
Radni dzielnicowi, Miejskie Jednostki Organizacyjne (MJO)	jako gospodarze dyskusji lokalnej mają przestrzeń do przedstawienia realizowanych i planowanych przez siebie działań, dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniami z wnioskodawcami na etapie wypracowywania propozycji zadań, mają możliwość przekazania swojej opinii na etapie dopracowywania propozycji zadań, uczestniczą w promocji BO, uczestniczą w realizacji propozycji zadań

Szczegółowe rekomendacje dotyczące sposobu **wdrożenia powyższego modelu BO** zawarte zostały w tabelach zawartych w poszczególnych sekcjach niniejszego dokumentu.

L.p.	Adresowany problem	Konsekwencje	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Umiejscowienie i proponowana zmiana
1	Brak realizacji celów związanych z dyskusją nad potrzebami mieszkańców, debatą nad projektami (deliberacja)	Brak propozycji zadań spełniających potrzeby części mieszkańców, projekty wypracowane indywidualnie, dublowane propozycje zadań	Przebudowanie etapów modelu BO - wydłużenie czasu na lokalną debatę, rozważenie etapu preselekcji.	Regulamin	rozdział 1, paragraf 3, zmiana zgodnie z etapami wyróżnionymi w sekcji „harmonogram”
2			Etap deliberacji i spotkań z mieszkańcami jest etapem niosącym obecnie najwięcej problemów i wyzwań. Wymaga gruntownej przebudowy. Konieczne jest w oparciu o wiedzę ekspercką opracowanie w formie osobnego dokumentu wytycznych do jego przeprowadzenia (zwanego dalej "wytyczne prowadzenia dyskusji lokalnej") i przeprowadzenie szkolenia wśród radnych dzielnicowych i urzędników UMK.	zalecenie operacyjne	Wytyczne do prowadzenia dyskusji lokalnej
3	Niepowracanie osób głosujących (głosowanie tylko w jednej edycji)	Niska frekwencja, ograniczony mandat społeczny głosowania (niska frekwencja może być argumentem w dyskusji o tym, w jakim stopniu wybrane propozycje zadań odzwierciedlają potrzeby wszystkich mieszkańców)	Skoncentrowanie działań kolejnych BO na budowaniu relacji z mieszkańcami (głosującymi, wnioskodawcami) i zabieganie o ich ponowny udział w kolejnych edycjach. Prowadzenie działań angażujących mieszkańców w BO przez cały rok (informowanie o postępach projektów, inauguracje inwestycji).	zalecenie operacyjne	
4	Niepowracanie wnioskodawców (składanie propozycji zadań tylko w jednej edycji) oraz niezadowolenie części wnioskodawców	Niewykorzystanie potencjału zaangażowanych wcześniej mieszkańców, którzy mają już doświadczenie w składaniu propozycji zadań	Gruntowne przebudowanie Budżetu Obywatelskiego pod kątem realizacji celu "budowa relacji z wnioskodawcami". Przebudowa w zakresie komunikacji, angażowania, symbolicznej gratyfikacji oraz edukacji. Skoncentrowanie działań kolejnych BO na budowaniu relacji z wnioskodawcami. Zaproszenie wszystkich wnioskodawców na uroczystą galę. Prowadzenie całorocznych działań informacyjnych (postępy w projektach) oraz wykorzystanie bazy wnioskodawców przy promocji spotkań informacyjnych. Zapraszanie	zalecenie operacyjne	

			wnioskodawców do działań nie związanych z BO.		
5	Niewystarczająca ilość czasu na realizację celów poszczególnych etapów (szczególnie etapu edukacyjno-informacyjnego, weryfikacji, promocji)	Szereg konsekwencji opisanych w poszczególnych sekcjach - m.in. pośpieszna weryfikacja, zbyt krótki czas na opracowanie propozycji zadań, zbyt krótki czas na promocje projektów	Zmiana terminarzu BO (patrz sekcja "Harmonogram").	Zarządzenie PMK ws. Zespołu BO	zgodnie z proponowanym Harmonogramem
6	Brak kontroli jakości projektów wynikający z wykluczenia się UMK z oceny merytorycznej projektów.	Obniżenie zaufania do procesu BO, zwłaszcza w sytuacji, gdy zwycięskie projekty budzą wątpliwości, czy będą skutecznie realizować deklarowane przez wnioskodawcę cele. Sytuacja taka jest w sprzeczności z założeniem, że BO będzie realizował potrzeby mieszkańców lepiej niż zadania urzędników.	Wprowadzenie zmian w modelu BO, który umożliwiłby transfer wiedzy pomiędzy urzędnikami, radnymi i wnioskodawcami.	patrz rekomendacje szczegółowe etapu II i III	
7	Brak integracji BO z planowanymi działaniami rad dzielnic.	Sceptycyzm części radnych dzielnicowych w stosunku do procesu.	Wprowadzenie etapu o dyskusji o potrzebach dzielnic moderowanej przez radnych dzielnicowych. Wsparcie radnych dzielnicowych na etapie prowadzenia działań deliberacyjnych, które umożliwi połączenie tego procesu z planowaniem strategicznym na poziomie dzielnic. Uwzględnienie opinii radnych dzielnicowych na etapie dopracowania propozycji zadań, które da szansę na uspołnienie propozycji zadań z planowanymi przez nich działaniami.	rekomendacje szczegółowe przypisane do poszczególnych etapów	
8	Brak integracji BO z ogólnym budżetem miasta, strategiami i planami UMK (na etapie weryfikacji	Propozycje zadań opracowywane są w oderwaniu od całościowego budżetu miasta. Wnioskodawcy oraz osoby głosujące mają ograniczoną wiedzę na temat tego jakie działania miasto	Umiejscowienie dyskusji o BO w szerszym kontekście całościowego budżetu miasta i dzielnic pozwoliłoby skoncentrować działania mieszkańców (wnioskodawców, głosujących) na ocenie adekwatności planowanych działań i ewentualnego uzupełnienia ich swoimi	patrz rekomendacje szczegółowe etapu I i II	

	sprawdzany jest tylko brak sprzeczności)	realizuje i planuje, choć BO ma potencjał bycia sposobem na przybliżanie im tej wiedzy.	propozycjami. Rekomendacja ta dotyczy kształtowania procesu deliberacji, udzielania informacji zwrotnej na etapie weryfikacji oraz późniejszej promocji BO. Zalecane jest odnoszenie tych etapów do całościowych działań miasta - przez informowanie o nich oraz odnoszenie propozycji zadań do strategii.		
9	Ograniczone dedykowane środki na wsparcie procesu budżetu obywatelskiego w UMK oraz radach dzielnic, które utrudniają rozszerzenie jego formuły.	Organizacja procesu BO jest znacznym obciążeniem dla funkcjonowania UMK i rad dzielnic, które kumuluje się w krótkim okresie czasu. W związku z tym występuje tzw. efekt BO, czyli wydłużenie się czasu realizacji bieżących zadań poszczególnych jednostek administracyjnych ze względu na zaangażowanie w BO. Krótki czas realizacji oraz brak dedykowanych zasobów (szczególnie osobowych) stanowi ograniczenie dla dalszego rozwoju budżetu obywatelskiego (np. przez zaproponowanie nowych zadań zaangażowanych urzędników, takich jak udzielanie informacji zwrotnej wszystkim wnioskodawcom na etapie weryfikacji).	Przeznaczenie większych, dedykowanych środków na wsparcie procesu budżetu obywatelskiego, które pozwolą na wdrożenie wielu z sugerowanych rekomendacji, które zakładają większe zaangażowanie urzędników w poszczególne etapy BO. Biorąc pod uwagę, że interesariusze często wskazują, że najważniejsze cele BO związane są z organizacją jego procesu (zaangażowanie mieszkańców), należy zwrócić uwagę na znaczną dysproporcję między środkami przeznaczonymi na realizację propozycji zadań (właściwy budżet obywatelski) a środkami przeznaczonymi na organizację tego procesu (np. część deliberacyjna, kształtowania relacji z wnioskodawcami, dopracowanie propozycji zadań, udzielanie informacji zwrotnej wnioskodawcom, większy nacisk na całoroczną promocję i monitoring wdrożenia propozycji zadań).	zalecenie operacyjne	
10	Potrzeba zmiany wielkości budżetu obywatelskiego w odniesieniu do ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału	Konieczność wypracowania nowych rozwiązań w zakresie podziału środków.	Ze względu na fakt, że dyskusja na ten temat w gronie Rady Budżetu Obywatelskiego odbędzie się z początkiem kolejnego roku, brak wskazań dotyczących dokładnego podziału środków między różne kategorie propozycji zadań oraz związane z nimi limity.	Regulamin	rozdział 2, paragraf 4, punkt 2; rozdział 3, paragraf 8

	obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych.			
11	Brak zdefiniowanych celów BO oraz jego poszczególnych etapów.	Rozbieżne zrozumienie celów BO wśród jego interesariuszy, nieporozumienia między interesariuszami dotyczącymi poszczególnych rozwiązań oraz trudności w ocenie BO.	Przyjęcie dokumentu strategicznego definiującego cele BO opartego na "teorii programu" oraz działania mające na celu komunikację jego treści interesariuszom (a w rezultacie doprowadzenie do spójnej wizji wśród interesariuszy).	zalecenie operacyjne

Harmonogram

Znaczna część rekomendacji **wymaga zmiany harmonogramu prowadzenia procesu BO**. Powtarzającym się wnioskiem z ewaluacji poprzednich edycji BO było **niedopasowanie harmonogramu działań BO do potrzeb jego interesariuszy** oraz wynikający z tego braku czasu na rzetelną realizację zamierzonych celów poszczególnych etapów. Najczęściej wymienianymi problemami z harmonogramem była hipoteza o związku niskiej frekwencji w głosowaniu z jego terminem (bliski okresowi wakacyjnemu, po zakończeniu roku akademickiego), zbyt krótki czas na etapy deliberacyjne, na etap protestów, na promocje propozycji zadań oraz niedostosowanie harmonogramu do cyklu wydatkowania środków publicznych.

Poniższa tabela prezentuje propozycje nowego harmonogramu BO obejmującego nowe, wyróżnione etapy tego procesu w dwóch alternatywnych modelach. Model I zakłada rozpoczęcie działań na początku roku (dotychczasowe rozwiązanie), model II zakłada rozpoczęcie działań we wrześniu danego roku (i ich kontynuację w kolejnym roku). Model II uwzględnia potrzebę zagospodarowania dłuższego czasu przejściowego na przeformułowanie modelu BO oraz **dostosowanie go do wymogów nowej ustawy**.

CYKL ROCZNY

<u>Dotychczasowa organizacja</u>				<u>Proponowana organizacja</u>					
	Etap	Czas trwania (tyg.)	Terminarz (start)		Etap	Działanie	Czas trwania (tyg.)	Model I (start)	Model II (start)
I	Akcja edukacyjna i kampania promocyjna	4	luty	I	Dyskusja lokalna	Kampania informacyjna	2	luty	wrzesień
						Dyskusja o potrzebach dzielnic i mieszkańców	4	luty	wrzesień
						Formowanie zespołów projektowych			
				II	Przygotowanie propozycji zadań	Przygotowywanie propozycji zadań	4	marzec	październik
II	Zgłaszanie przez mieszkańców propozycji zadań	4	marzec	III	Zgłaszanie przez mieszkańców propozycji zadań	Składanie propozycji zadań	2	kwiecień	listopad
						Preselekcja (opcjonalnie)	2		

III	Weryfikacja i opiniowanie propozycji zadań	8	kwiecień	IV	Dopracowanie, weryfikacja i opiniowanie propozycji zadań	Ocena formalna i ocena prawna propozycji zadań Weryfikacja Dopracowanie projektów Publikacja wyników weryfikacji	2 10	maj czerwiec	grudzień
IV	Składanie i rozpatrywanie protestów	1	czerwiec	V	Składanie i rozpatrywanie protestów	Składanie protestów wobec wyników oceny prawnej Rozpatrywanie protestów	2	sierpień	marzec
V	Głosowanie mieszkańców na projekty	2	czerwiec	VI	Dyskusja o projektach	Sporządzenie i ogłoszenie listy projektów, które będą poddane głosowaniu Ogłoszenie wykazu punktów głosowania Promocja projektów Debata o projektach Możliwość wycofania złożonej propozycji zadania przez wnioskodawcę	6	wrzesień	kwiecień
				VII	Głosowanie mieszkańców na projekty	Głosowanie	2	październik	maj
VI	Ogłoszenie projektów do realizacji i ewaluacja	8	lipiec	VIII	Ogłoszenie projektów do realizacji i ewaluacja	Zatwierdzenie listy projektów do realizacji oraz ich upublicznienie Ewaluacja BO Praca nad zmianami kolejnej edycji	2 4 4	listopad	czerwiec
VII	Opracowanie kolejnej edycji	2	październik	IX	Opracowanie kolejnej edycji	Wdrażanie rekomendacji, zmiany w organizacji BO	2	listopad	czerwiec

VIII Realizacja projektów	X Realizacja projektów Realizacja projektów Współpraca z wnioskodawcą Informowanie głosujących o postępach realizacji Monitoring realizacji projektów zadania ciągłe
----------------------------------	---

Etap I. Akcja edukacyjna i kampania promocyjna

CELE ETAPU

- ✓ zachęcenie mieszkańców do udziału w spotkaniach edukacyjno-promocyjnych,
- ✓ zachęcenie mieszkańców do składania propozycji zadań,
- ✓ poinformowanie mieszkańców o budżecie obywatelskim i jego zasadach,
- ✓ wsparcie mieszkańców w opracowaniu propozycji zadań,
- ✓ dyskusja nad potrzebami mieszkańców,
- ✓ podniesienie jakości składanych propozycji zadań,
- ✓ stworzenie przestrzeni do dialogu społecznego wśród mieszkańców,
- ✓ stworzenie przestrzeni do współpracy wnioskodawców między sobą,
- ✓ wzmocnienie lokalnych sieci społecznych,
- ✓ budowanie zaufania i relacji między mieszkańcami,
- ✓ identyfikowanie wspólnych potrzeb mieszkańców,
- ✓ stworzenie przestrzeni do dialogu pomiędzy radnymi dzielnicowymi a mieszkańcami.

REKOMENDACJE

L.p.	Adresowany problem	Konsekwencje	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Umiejscowienie i proponowana zmiana
1	Niska frekwencja na spotkania informacyjnych.	Nierealizowane cele etapu. Propozycje zadań opracowywane indywidualnie, często w oderwaniu od potrzeb społeczności lokalnej.	Zmiana terminarza etapu (wydłużenie czasu na etap - patrz sekcja "Harmonogram").	Zarządzenie PMK ws. Zespołu BO	zgodnie z proponowanym Harmonogramem
2			Rozdzielenie spotkań poświęconych diagnozie potrzeb (lokalna debata), spotkań poświęconych wypracowywaniu propozycji zadań oraz dyżurów konsultacyjnych.	zalecenie operacyjne	Wytyczne do prowadzenia dyskusji lokalnej
3			Rezygnacja z formuły "spotkań o (tylko) BO". Prezentowanie BO w kontekście dyskusji o potrzebach mieszkańców, które mogą być zaspokojone na różne sposoby, między innymi przez BO w ramach spotkań dedykowanych tematów ważnym dla mieszkańców (debata lokalna, potrzeby dzielnicy, podsumowanie działań rady dzielnicy, spotkania tematyczne).	zalecenie operacyjne	Wytyczne do prowadzenia dyskusji lokalnej
4			W przypadku większych i bardziej zróżnicowanych dzielnic Krakowa organizacja	zalecenie operacyjne	Wytyczne do prowadzenia dyskusji lokalnej

			spotkań kierowanych do mieszkańców mniejszych obszarów (np. osiedli).		
5			Przeprowadzenie analizy jaki obszar terytorialny i forma spotkania są optymalne dla prowadzenia deliberacji.	zalecenie operacyjne	Wytyczne do prowadzenia dyskusji lokalnej
6	Brak dyskusji o projektach.		Opracowanie scenariusza spotkań oraz zaoferowanie szkoleń dla organizatorów spotkań informacyjnych (ambasadorów BO, radnych dzielnicowych).	zalecenie operacyjne	Wytyczne do prowadzenia dyskusji lokalnej
7	Problemy organizacyjne wśród rad dzielnic.	Problemy w komunikacji rad dzielnic z organizatorami BO, problemy koordynacji działań w dzielnicach, nierównomierna realizacja zadań w poszczególnych dzielnicach (promocja, spotkania informacyjne). Przedstawiciele rad dzielnic zwracali uwagę na to, że ze względu na ograniczone zasoby (ludzkie i materialne, kompetencyjne) realizacja zadań przed nich postawionych rodzi trudności. Z drugiej strony organizatorzy BO zgłaszali trudności w możliwości sprawnego wykonania i skoordynowania działań we wszystkich dzielnicach.	Wsparcie rad dzielnic w zakresie realizacji tego etapu poprzez dedykowanie pracowników lub wolontariuszy (osoba kontaktowa, łącznik między UMK a radami dzielnic).	zalecenie operacyjne	
8	Propozycje zadań opracowywane indywidualnie, często w oderwaniu od potrzeb społeczności lokalnej.	Brak propozycji zadań spełniających potrzeby części mieszkańców, dublowane propozycje zadań, sprzeczne propozycje zadań tworzące napięcia między mieszkańcami	Wprowadzenie dodatkowego etapu, w którym prowadzona byłaby lokalna debata odnośnie potrzeb dzielnicy oraz opcjonalnie wprowadzenie kolejnego etapu preselekcji, którym możliwa byłaby ocena zestawu propozycji zadań (patrz sekcja "Harmonogram").	zalecenie operacyjne	Wytyczne do prowadzenia dyskusji lokalnej

Etap II. Zgłaszanie przez mieszkańców propozycji zadań

WPROWADZENIE

CELE ETAPU

- ✓ zaangażowanie mieszkańców w składanie propozycji zadań,
- ✓ podnoszenie jakości składanych propozycji zadań,
- ✓ usprawnienie komunikacji między wnioskodawcami a organizatorami BO,
- ✓ zapobieganie wykluczeniu grup społecznych z możliwości udziału w BO,
- ✓ wspieranie współpracy pomiędzy aktywnymi mieszkańcami.

REKOMENDACJE

L.p.	Adresowany problem	Konsekwencje	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Umiejscowienie i proponowana zmiana
1	Zróznicowane kompetencje wnioskodawców w zakresie opracowywania propozycji zadań, które dają im nierówne szanse w uzyskaniu pozytywnej weryfikacji (identyfikacja zarządcy terenu, wskazanie terenów gminnych, obsługa map, tworzenie budżetów).	Wysoki odsetek negatywnie zweryfikowanych propozycji zadań. Zniechęcanie wnioskodawców poprzez "karanie" za brak kompetencji. Potencjalne odrzucanie propozycji zadań reprezentujących istotne dla mieszkańców rozwiązania ich problemów ze względu na błędy w ich opracowaniu nie przekreślające meritum propozycji zadania (np. wskazanie innej, bliskiej lokalizacji propozycji zadania).	Wprowadzenie mechanizmu umożliwiającego wsparcie dopracowania propozycji zadań w trakcie ich weryfikacji. Przy założeniu, że wnioskodawca wciąż jest osobą odpowiedzialną za doprowadzenie propozycji zadania do zgodności z regulaminem, ale przy jednoczesnym wsparciu tego procesu przez urzędników.	zalecenie operacyjne Zarządzenie PMK ws. Zespołu BO	Paragraf 6. Proponowane jest dodanie dodatkowego punktu mówiącego o tym, że "W razie stwierdzenia podczas weryfikacji, że propozycja zadania zostanie zweryfikowana negatywnie wnioskodawca, zostanie niezwłocznie poinformowany telefonicznie i pocztą elektroniczną o przyczynach planowanej negatywnej weryfikacji i możliwości doprowadzenia propozycji zadania do zgodności z Regulaminem.
3	Brak egzekwowania obowiązku wskazywania lokalizacji propozycji zadań.	Preferencyjna weryfikacja propozycji zadań bez wskazanej lokalizacji (nieegzekwowanie zapisów Zarządzenia Paragraf	Wprowadzenie obowiązku wspólnego wypracowania lokalizacji przez wnioskodawcę i UMK w trakcie procesu weryfikacji.	zalecenie operacyjne	

		4.1). Trudności z realizacją propozycji zadań w sytuacji, w której niemożliwe jest wskazanie takich lokalizacji przez jednostki weryfikujące lub realizujące projekt (np. ograniczona liczba gruntów miejskich w poszczególnych dzielnicach).			
4	Brak możliwości uwzględnienia wielu autorów propozycji zadania.	Niewykorzystanie możliwości symbolicznego wynagrodzenia grupowego wypracowywania propozycji zadań.	Wprowadzenie możliwości dodania wielu autorów, przy jednoczesnym zachowaniu obowiązku wskazania jednej osoby jako osoby kontaktowej i upoważnionej do podejmowania decyzji odnośnie propozycji zadania.	Zarządzenie PMK ws. Zespołu BO	paragraf 4.1, proponowane jest dodanie dodatkowego podpunktu o treści: "Imię i nazwisko pozostałych wnioskodawców"
5			Wprowadzenie dodatkowej funkcjonalności na platformie	zalecenie operacyjne	
6	Niewystarczające wsparcie merytoryczne dla wnioskodawców w zakresie opracowywania propozycji zadań.	Negatywnie oceniane propozycje zadań. Rozwiązania utrudniające lub uniemożliwiające realizację propozycji zadań.	Wskazanie konsultantów w poszczególnych jednostkach organizacyjnych samorządu oddelegowanych do udzielania odpowiedzi na pytania wnioskodawców.	zalecenie operacyjne	

ETAP III. Weryfikacja i opiniowanie propozycji zadań

WPROWADZENIE

CELE ETAPU

- ✓ dopracowanie propozycji zadań złożonych przez wnioskodawców (pod kątem merytorycznym i doprowadzenia ich do zgodności z regulaminem),
- ✓ weryfikacja propozycji zadań pod kątem zgodności z Regulaminem BO,
- ✓ budowanie relacji między wnioskodawcą a samorządem lokalnym,
- ✓ edukacja wnioskodawców o uwarunkowaniach funkcjonowania miasta,
- ✓ ograniczenie projektów dublujących się,
- ✓ zapewnienie wykonalności.

REKOMENDACJE

L.p.	Adresowany problem	Konsekwencje	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Umiejscowienie i proponowana zmiana
1	Aktualny kształt tego etapu akcentuje cele związane z weryfikacją zgodności propozycji zadania z regulaminem, ale stoi w sprzeczności z celem związanym z budowaniem	W przypadku autorów propozycji zadań zweryfikowanych negatywnie relacja z nimi jest kończona i często prowadzi do antagonizmów między wnioskodawcą z UMK (szczególnie w przypadku niezrozumienia powodów odrzucenia propozycji zadania).	Zmiana nazwy etapu na "Weryfikacja i dopracowanie propozycji zadań".	Regulamin	rozdział 1, paragraf 3, punkt 4; zmiana nazwy z "weryfikacja zgłoszonych propozycji zadań" na "weryfikacja i dopracowanie zgłoszonych propozycji zadań".
2	pozytywnej relacji pomiędzy UMK a wnioskodawcą. Jednocześnie obecny kształt etapu nie wykorzystuje potencjału BO do udzielenia wnioskodawcy informacji zwrotnej o charakterze edukacyjnym i	Propozycje zadań pozytywnie zweryfikowanych charakteryzują się zróżnicowaną jakością merytoryczną prowadząc czasem w dalszych etapach do problemów z ich realizacją lub wpływając negatywnie na wizerunek BO.	Wprowadzenie mechanizmu, w którym wszyscy wnioskodawcy propozycji zadań otrzymają informacje zwrotną zawierającą: a) wskazówki dotyczące tego jak podnieść jego wartość merytoryczną (uwzględniającą ekspercką opinię jednostki weryfikującej oraz opinię radnych dzielnicy), b) ewentualne uwagi dotyczące tego jak doprowadzić propozycje zadania do zgodności z regulaminem lub c) brak wnoszonych uwag. Rolą wnioskodawcy będzie decyzja o tym w jaki sposób i czy zgłoszone uwagi wprowadzić do swojej propozycji zadania. W przypadku propozycji zadań, w	Regulamin	rozdział 4, paragraf 11; proponowane jest dodanie punktu 8 mówiącego o tym, że "Wnioskodawca w trakcie procesu weryfikacji otrzyma informację zwrotną zawierającą ekspercką opinię jednostki weryfikującej oraz/lub opinię radnych dzielnicy w jaki sposób można podnieść wartość merytoryczną projektu oraz zachować spójność z planami

	eksperckim, która umożliwiłaby wzrost kompetencji wnioskodawców oraz podniesienie jakości merytorycznej propozycji zadań.		których jednostka weryfikująca uzna, że nie jest możliwe doprowadzenie jej do zgodności z regulaminem istotne będzie udzielenie wskazówek, które umożliwią wnioskodawcy złożenie poprawnej propozycji zadania w kolejnej edycji. Rozwiązania te wymagają dłuższego czasu realizacji tego etapu i wprowadzenia w nich dwóch pomniejszych etapów (wstępna weryfikacja, informacja zwrotna, uzupełnienie). Należy rozważyć zakres możliwych zmian w propozycji zadania. W przypadku zmian wykraczających poza ten zakres można rozważyć potrzebę ponownego zebrania listy poparcia celem utrzymania mandatu społecznego nowej propozycji.		miasta i dzielnicy. Informacja zwrotna będzie również zawierać informację o tym, że uwzględnienie tych uwag zależy od decyzji wnioskodawcy.
3				Zarządzenie PMK ws. Zespołu BO	paragraf 6; proponowane jest dodanie po punkcie 7 dodatkowego punktu o treści: „Wnioskodawca w trakcie procesu weryfikacji otrzyma informację zwrotną zawierającą ekspercką opinię jednostki weryfikującej oraz/lub opinię radnych dzielnicy w jaki sposób można podnieść wartość merytoryczną projektu oraz zachować spójność z planami miasta i dzielnicy. Informacja zwrotna będzie również zawierać informację o tym, że uwzględnienie tych uwag zależy od decyzji wnioskodawcy”.
4			Przygotowanie zaleceń dla jednostek weryfikujących dotyczących sposobu przygotowania informacji zwrotnej. Propozycje zmian powinny brać pod uwagę spójność propozycji zadania z planowanymi i prowadzonymi działaniami jednostki weryfikującej jej doświadczenie. Powinny także zawierać informację o dobrowolności wprowadzenia tych zmian na weryfikację.	zalecenie operacyjne	Wytyczne do informacji zwrotnej dla wnioskodawcy
5	Brak merytorycznej oceny efektów	Osoby głosujące są przekonane, że proponowane rozwiązania	Doprecyzowanie praktyki stosowania negatywnej weryfikacji na podstawie zasady	zalecenie operacyjne	

	propozycji zadania. Istnieje niezgodne ze stanem faktycznym domniemanie głosujących, że deklarowana przez wnioskodawców efektywność propozycji zadań została zweryfikowana przez UMK.	skutecznie rozwiążą adresowane problemy, z domniemanym założeniem, że efektywność proponowanych rozwiązań została przez UMK oceniona (przykład "ścian antysmogowych").	racjonalnego wydatkowania środków publicznych. Praktyka ta powinna również uwzględniać sytuację, w których proponowane rozwiązanie jest ewidentnie nieskuteczne dla realizacji deklarowanego celu.		
6	Brak jednoznacznych standardów dotyczących kontaktu z wnioskodawcą oraz możliwości zmiany propozycji zadania w przypadku jej niezgodności z zapisami regulaminu.	Zdarzają się sytuacje, w których propozycje zadań są oceniane negatywnie bez próby doprowadzenia ich do zgodności z wymogami regulaminu. Oznacza to nierówne szanse wnioskodawców zależne od woli, czasem również preferencji wobec propozycji zadań jednostek weryfikujących. Uznaniowość tego aspektu budzi kontrowersje wśród wnioskodawców i zniechęca ich do udziału w BO. Potęguje także wrażenie oceny, a nie współpracy na etapie weryfikacji.	Wprowadzenie jednoznacznych standardów dotyczących kontaktów z wnioskodawcą oraz obowiązku podjęcia próby doprowadzenia do zgodności propozycji zadania z zapisami regulaminu przed jego negatywną weryfikacją.	Regulamin	rozdział 4, paragraf 11; aktualny zapis nakazuje kontakt wyłącznie w sytuacji, gdy "propozycja zadania nie zawiera istotnych informacji potrzebnych do analizy propozycji lub jest niezgodna z limitami finansowymi". Proponowane jest dodanie punktu 7 mówiącego o tym, że "W razie stwierdzenia podczas weryfikacji, że propozycja zadania zostanie zweryfikowana negatywnie wnioskodawca, zostanie niezwłocznie poinformowany o telefonicznie i pocztą elektroniczną o przyczynach planowanej negatywnej weryfikacji i możliwości doprowadzenia propozycji zadania do zgodności z Regulaminem.

7				Zarządzenie PMK ws. Zespołu BO	paragraf 6; proponowane jest dodanie dodatkowego punktu mówiącego o tym, że "W razie stwierdzenia podczas weryfikacji, że propozycja zadania zostanie zweryfikowana negatywnie wnioskodawca, zostanie niezwłocznie poinformowany telefonicznie i pocztą elektroniczną o przyczynach planowanej negatywnej weryfikacji i możliwości doprowadzenia propozycji zadania do zgodności z Regulaminem.
8	Brak standaryzacji uzasadnień negatywnych weryfikacji propozycji zadań.	Nieczytelność uzasadnień dla części wnioskodawców, zniechęcenie części wnioskodawców. Zróżnicowanie zakresu informacyjnego uzasadnień.	Wprowadzenie minimalnych wymogów informacyjnych, które powinny znaleźć się w uzasadnieniu - w tym obowiązkowe powołanie się na przepisy regulaminu będące podstawą odrzucenia propozycji zadania oraz opisanie historii kontaktu z wnioskodawcą.	Regulamin	rozdział 4, paragraf 11; aktualny zapis nakazuje kontakt wyłącznie w sytuacji, gdy "propozycja zadania nie zawiera istotnych informacji potrzebnych do analizy propozycji lub jest niezgodna z limitami finansowymi". Proponowane jest dodanie punktu 7 mówiącego o tym, że "W razie stwierdzenia podczas weryfikacji, że propozycja zadania zostanie zweryfikowana negatywnie wnioskodawca, zostanie niezwłocznie poinformowany o telefonicznie i pocztą elektroniczną o przyczynach planowanej negatywnej weryfikacji i możliwości doprowadzenia propozycji

				zadania do zgodności z Regulaminem.	
9			Przebudowa platformy	zalecenie operacyjne	
10	Odmawianie informacji o statusie weryfikacji przed terminem zakończenia całego etapu (pomimo podjęcia decyzji o tym statusie) motywowany potrzebą wyrównania szans wnioskodawców w możliwości promocji swoich zadań (wszyscy wnioskodawcy dowiadują się w tym samym momencie).	Zdarzają się sytuacje, w których preferencja jednostek weryfikujących decyduje o tym, czy wnioskodawca zostanie poinformowany o wadach jego propozycji zadań. W przypadku propozycji zadań, które nie są preferowane przez jednostki weryfikujące, wnioskodawcy nie są informowani o wadach i nie daje się im szansy poprawy propozycji zadań, w przeciwieństwie do preferowanych propozycji zadań. W konsekwencji oznacza to nierówne szanse wnioskodawców oraz wpływ jednostek weryfikujących na dobór propozycji zadań nie przewidziany w regulaminie BO. Negatywna weryfikacja, w przypadku braku kontaktu oznacza antagonizowanie wnioskodawcy i zniechęcanie go do udziału w BO.	Rezygnacja z zasady odmawiania informacji o statusie weryfikacji i wprowadzenie jednoznacznych standardów dotyczących kontaktów z wnioskodawców. Przy zachowaniu innych mechanizmów wyrównujących szanse wnioskodawców do promocji swoich projektów (np. wspólny termin poznania numerów propozycji zadań, które są podstawą do promocji). Problem ten zostanie rozwiązany w przypadku wprowadzenia dwóch etapów częściowych i umożliwienia dopracowania propozycji zadania wszystkim wnioskodawcom.	Regulamin	rozdział 4, paragraf 11; aktualny zapis nakazuje kontakt wyłącznie w sytuacji, gdy "propozycja zadania nie zawiera istotnych informacji potrzebnych do analizy propozycji lub jest niezgodna z limitami finansowymi". Proponowane jest dodanie punktu 7 mówiącego o tym, że "W razie stwierdzenia podczas weryfikacji, że propozycja zadania zostanie zweryfikowana negatywnie wnioskodawca, zostanie niezwłocznie poinformowany o telefonicznie i pocztą elektroniczną o przyczynach planowanej negatywnej weryfikacji i możliwości doprowadzenia propozycji zadania do zgodności z Regulaminem.
11	Procedura łączenia propozycji zadań polegająca na wycofaniu jednej z propozycji zadań.	Tworzenie napięć i konfliktów między wnioskodawcami oraz doprowadzanie do sytuacji, w której istnieją dublujące się propozycje zadań.	Zaproponowanie procedury arbitrażu przy łączeniu propozycji zadań (wspólne wypracowanie jednej propozycji zadania wraz z jednostką weryfikującą lub wskazanym pracownikiem UMK).	zalecenie operacyjne	
12			Przebudowa platformy	zalecenie operacyjne	

13	Wysoki odsetek negatywnie zweryfikowanych projektów.	Zniechęcanie wnioskodawców do udziału w BO oraz niewykorzystanie ich zaangażowania.	Zmiana formuły etapu z samej weryfikacji na weryfikację wraz z możliwością dopracowania propozycji zadania przy udziale organizatorów BO (w tym jednocześnie podnoszenie kompetencji wnioskodawców).	Regulamin	rozdział 4, paragraf 11; aktualny zapis nakazuje kontakt wyłącznie w sytuacji, gdy "propozycja zadania nie zawiera istotnych informacji potrzebnych do analizy propozycji lub jest niezgodna z limitami finansowymi". Proponowane jest dodanie punktu 7 mówiącego o tym, że "W razie stwierdzenia podczas weryfikacji, że propozycja zadania zostanie zweryfikowana negatywnie wnioskodawca, zostanie niezwłocznie poinformowany o telefonicznie i pocztą elektroniczną o przyczynach planowanej negatywnej weryfikacji i możliwości doprowadzenia propozycji zadania do zgodności z Regulaminem.
14	Występowanie tzw. efektu BO, tzn. ograniczenia możliwości realizacji zadań własnych jednostek weryfikujących, wydłużenie realizowanych przez nie procedur ze względu na obciążenie weryfikacją propozycji zadań.	Negatywny wpływ BO na funkcjonowanie jednostek organizacyjnych UMK. Ryzyko pośpiesznych i błędnych weryfikacji. Brak czasu na kontakt z wnioskodawcą.	Wydłużenie czasu na etap weryfikacji, rozważenie wsparcia kadrowego najbardziej obciążonych jednostek weryfikujących lub rozważenie wprowadzenia mechanizmu ograniczającego liczbę i złożoność propozycji zadań (np. preselekcja, ograniczenia charakteru propozycji zadań, wieloletniej ich realizacji).	Zarządzenie PMK ws. Zespołu BO	zgodnie z proponowanym Harmonogramem

15	Brak spójności w interpretacji negatywnej opinii innego wydziału. W jakiej sytuacji negatywna opinia determinuje konieczność negatywnej weryfikacji wniosku.	Brak jednolitych standardów negatywnych weryfikacji.	Wypracowanie praktyki odnoszenia się do negatywnych opinii innych wydziałów - określenie sytuacji, w których opinie te należy uznać za niewiążące.	zalecenie operacyjne
16	Inny status negatywnej opinii innej jednostki niż status negatywnej opinii jednostki weryfikującej.	Brak możliwości negatywnej weryfikacji projektu w sytuacji, gdy negatywna merytoryczna opinia pochodzi od jednostki weryfikującej np. w przypadku propozycji zmian organizacji ruchu weryfikowanych przez ZIKIT.	Doprecyzowanie praktyki stosowania negatywnej weryfikacji na podstawie zasady racjonalnego wydatkowania środków publicznych. Praktyka ta powinna również uwzględniać sytuacje, w których proponowane rozwiązanie jest ewidentnie nieskuteczne dla realizacji deklarowanego celu.	zalecenie operacyjne
17	Wysoki odsetek wnioskodawców, z którymi współpraca jest kończona po tym etapie.	Niewykorzystany potencjał mieszkańców, którzy byli chętni do podjęcia współpracy z UMK.	Wprowadzenie systemowej propozycji zaangażowania wnioskodawców np. akademia „super mieszkańców”, panel obywatelski, zaproszenie na galę dla wnioskodawców.	zalecenie operacyjne
18	Występują propozycje zadań, w których istnieje ryzyko niemożliwości realizacji (zależność od innych instytucji, zmienność systemu prawnego, innowacyjność, trudność technologiczna, brak właściwej lokalizacji).	Opóźnienia w realizacji przyjętych propozycji zadań rzutujące na wiarygodności całego budżetu obywatelskiego.	Położenie większego nacisku na urealnienie propozycji zadań w trakcie procesu weryfikacji oraz dopracowanie ich razem z wnioskodawcom.	zalecenie operacyjne
19	Jednostki biorące udział w weryfikacji	Kontrola obiegu dokumentów i proces kompletowania wszystkich	Wprowadzenie dodatkowej funkcjonalności platformy, która umożliwiłaby komunikację	zalecenie operacyjne

zadania, lecz nie będące jego gospodarzem nie mają dostępu do podglądu propozycji zadania na platformie i nie mogą za jej pośrednictwem uczestniczyć w opracowaniu propozycji lub przysyłać opinii i dokumenty.

koniecznych opinii jest dużym obciążeniem dla urzędników weryfikujących propozycje zadań. Jednostki weryfikujące radzą sobie z tym problemem przez kopiowanie treści z platformy i przysyłanie jej sobie mailem.

pomiędzy jednostką weryfikującą zadanie, a jednostkami z którymi współpracuje w tym procesie. Dobrym punktem wyjścia do opracowania tej funkcjonalności może być plik opracowany przez ZZM w celu usprawnienia procesu.

ETAP IV. Składanie i rozpatrywanie protestów

WPROWADZENIE

CELE ETAPU

- ✓ minimalizacja napięć związanych z negatywną weryfikacją propozycji zadania,
- ✓ minimalizacja liczby propozycji zadań nieprawidłowo odrzuconych,
- ✓ umożliwienie wnioskodawcy odwołanie się od negatywnej decyzji,
- ✓ wychwycenie projektów, które mogą być dostosowane do wymogów Regulaminu.

REKOMENDACJE

L.p.	Adresowany problem	Konsekwencje	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Umiejscowienie i proponowana zmiana
1	Schemat rozpatrywania protestów generuje napięcia między wnioskodawcą a UMK.	Zniechęcenie części wnioskodawców. Brak realizacji celów związanych z budowaniem relacji z wnioskodawcami.	Zmiana nazwy na "odwołania".	zapis w regulaminie	rozdział 4, paragraf 14, punkt 1 -7; proponuje się zmianę nazwy "protest" na nazwę "odwołania".
2	Wnioskodawca zmuszony jest do obrony propozycji zadań przed szerokim gremium urzędników, bez możliwości wsparcia merytorycznego.		Zmiana sposobu rozpatrywania protestów - wydłużenie terminów, wsparcie merytoryczne wnioskodawców przed posiedzeniem, w trakcie którego rozpatrywany jest protest (wyjaśnienie uwag). Wypracowanie rozwiązania, które pomoże wnioskodawcy poprawić w przyszłości swoją propozycję zadania.	zalecenie operacyjne	
3	Brak jednoznacznego standardu dotyczącego zakresu dopuszczanych możliwości modyfikacji propozycji zadania w trakcie protestu.	Nierówne szanse wnioskodawców w możliwości uzyskania pozytywnego rozpatrzenia protestu.	Określenie zakresu możliwych zmian w propozycji zadania w trakcie protestu (np. dostosowanie lokalizacji, zmiana kosztorysu) - spójnie z przyjętymi praktykami na etapie weryfikacji.	zalecenie operacyjne	

ETAP V. Głosowanie mieszkańców na projekty

WPROWADZENIE

CELE ETAPU

- ✓ zachęcenie mieszkańców do udziału w głosowaniu,
- ✓ budowa wizerunku budżetu obywatelskiego wśród mieszkańców,
- ✓ przekazanie kluczowych informacji na temat organizacji budżetu obywatelskiego (termin, sposób głosowania, uprawnienie do głosowania),
- ✓ edukacja mieszkańców w zakresie potrzeb mieszkańców oraz sposobu funkcjonowania miasta,
- ✓ zaangażowanie mieszkańców w sprawy miasta,
- ✓ zachęcenie mieszkańców do zapoznania się z propozycjami zadań,
- ✓ edukacja mieszkańców o potrzebach poszczególnych grup mieszkańców i proponowanych projektach,
- ✓ umożliwienie sprawnego oddania głosu,
- ✓ zapewnienie rzetelności procesu głosowania,
- ✓ zapobieganie wykluczeniu z procesu głosowania na BO konkretnych grup społecznych,
- ✓ dyskusja o projektach poddanych pod głosowanie.

REKOMENDACJE

L.p.	Adresowany problem	Konsekwencje	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Umiejscowienie i proponowana zmiana
1	Niska frekwencja głosujących.	Ograniczony mandat społeczny głosowania (niska frekwencja może być argumentem w dyskusji o tym, w jakim stopniu wybrane propozycje zadań odzwierciedlają potrzeby wszystkich mieszkańców)	Szereg rekomendacji dotyczących poprzednich etapów (w tym zwiększenie odsetka osób głosujących, którzy powracają, zmiana terminu głosowania).	patrz rekomendacje szczegółowe etapu I - VII	
2	Liczba projektów przekraczająca możliwości poznawcze osób głosujących.	Ograniczone znajomość szczegółami projektu, na które głosują mieszkańcy.	Położenie większego nacisku na promocje i dyskusje nad projektami przed okresem głosowania, tak aby osoby głosujące mogły się z nimi zapoznać wcześniej. Wydłużenie terminu promocji projektów. Rozważenie preselekcji. Zagadnienie konsekwencji ewentualnego wprowadzenia mechanizmu preselekcji oraz jego pożądanej formy wymaga osobnego opracowania.	zalecenie operacyjne	

3	Niepożądane strategie wyboru projektów.	Wybór projektów niekoniecznie reprezentujących potrzeby społeczności lokalnych - lecz projektów o chwytliwych tytułach, wątpliwej skuteczności (kontrowersyjne projekty).	Położenie większego nacisku na etap tworzenia propozycji zadań, w zgodności z potrzebami społeczności lokalnej (konsekwencje zaniedbań poprzednich etapów).	patrz rekomendacje szczegółowe etapu I - III	
4	Ograniczona przestrzeń do dyskusji o projektach przed głosowaniem. (mało czasu, duża ilość projektów, ograniczone zainteresowanie mediów projektami na tym etapie)	Dyskusja o potrzebie, efektywności projektów prowadzona jest po głosowaniu i najczęściej dotyczy projektów kontrowersyjnych skrzywiając medialny obraz BO.	Położenie większego nacisku na promocje i dyskusje nad projektami przed okresem głosowania, tak aby osoby głosujące mogły się z nimi zapoznać wcześniej. Wydłużenie terminu promocji projektów.	zalecenie operacyjne	
5				Zarządzenie PMK ws. Zespołu BO	zgodnie z proponowanym Harmonogramem
6	Nierównomierna reprezentacja potrzeb mieszkańców wśród projektów.	Nierealizowanie celu BO związanego z przeciwdziałaniem wykluczeniom.	Położenie większego nacisku na etap tworzenia propozycji zadań, w zgodności z potrzebami społeczności lokalnej (konsekwencje zaniedbań poprzednich etapów).	patrz rekomendacje szczegółowe etapu I - II	

ETAP VI. Ogłoszenie projektów do realizacji i ewaluacja

WPROWADZENIE

CELE ETAPU

- ✓ poinformowanie mieszkańców, które propozycje zadań zostały wybrane do realizacji,
- ✓ poinformowanie głosujących, które propozycje zadań zostały wybrane do realizacji,
- ✓ budowa wizerunku budżetu obywatelskiego wśród mieszkańców,
- ✓ podziękowanie wszystkim wnioskodawcom, którzy zaangażowali się w tworzenie projektów.

REKOMENDACJE

L.p.	Adresowany problem	Konsekwencje	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Umiejscowienie i proponowana zmiana
1	Zbyt późne podpisanie umowy z firmą ewaluacyjną.	Zbyt krótki czas na zaplanowanie i realizację działań ewaluacyjnych związanych z pierwszymi etapami BO.	Zaangażowanie firmy ewaluacyjnej na wcześniejszym etapie.	zalecenie operacyjne	Program BO
2	Brak teorii programu.	Potrzeba ciągłej rekonstrukcji celów przedsięwzięcia, roczna próba rekonstrukcji celów w celu przeprowadzenia ewaluacji.	Opracowanie i opublikowanie teorii programu.	zalecenie operacyjne	Program BO
3	Brak spójnej metodologii prowadzenia ewaluacji.	Nieporównywalne wyniki pomiędzy latami.	Opracowanie i opublikowanie teorii programu.	zalecenie operacyjne	Program BO
4	Brak informacji o frekwencji na spotkaniach informacyjnych.	Trudność z oceną tego działania.	Wprowadzenie obowiązku sprawozdawczego wśród organizatorów spotkań informacyjnych.	zalecenie operacyjne	Program BO
5	Trudności z wdrożeniem rekomendacji z poprzednich ewaluacji procesu.	Ograniczony rozwój budżetu obywatelskiego.	Wydłużenie okresu opracowywania zmian kolejnych edycji BO, który umożliwi omówienie i wypracowanie rozwiązań.	Zarządzenie PMK ws. Zespołu BO	zgodnie z proponowanym Harmonogramem
6				zalecenie operacyjne	

7	Brak informacji o trafności wybieranych projektów.	Ograniczona wiedza o efektywności i trafności wydatkowania największej części BO.	Opracowanie metodologii ewaluacji części inwestycyjnej BO odpowiadającej na pytanie o to w jakim stopniu przegłosowane propozycje zadań odzwierciedlają potrzeby mieszkańców i jaki mają wpływ na jakość ich życia.	zalecenie operacyjne	Program BO
8	Zdarza się, że do realizacji zostają zakwalifikowane projekty, które mają bardzo niskie poparcie, ale są stosunkowo mało kosztowne i zostają zakwalifikowane na zasadzie "dopełniania".	W niektórych przypadkach mandat społeczny tak wybranych propozycji zadań jest niski.	Istnieje głębokie przekonanie, że lepiej wydać całość środków przeznaczonych na BO niż pozostawić jakąś część niewykorzystaną. Myślenie takie nie uwzględnia faktu, że BO jest częścią ogólnego budżetu miasta i myślenie w kategoriach "zmarnowania" niewykorzystanych środków jest wyrazem myślenia o BO jako o "kieszonkowym" niezależnym od całości budżetu miasta i stoi w sprzeczności z częścią celów stawianych przed BO.	Regulamin	rozdział 5, paragraf 18, punkt 5; proponowane jest usunięcie zapisu.

ETAP VII. Realizacja projektów

WPROWADZENIE

CELE ETAPU

- ✓ realizacja wybranych propozycji zadań,
- ✓ podtrzymanie zaangażowania mieszkańca, który oddał głos,
- ✓ pogłębienie współpracy z wnioskodawcą,
- ✓ budowa wizerunku budżetu obywatelskiego wśród mieszkańców,
- ✓ realizacja potrzeb mieszkańców, których odzwierciedleniem są wybrane projekty,
- ✓ informowanie o harmonogramie realizacji projektu i postępach w jego realizacji,
- ✓ edukacja wnioskodawców i głosujących o uwarunkowaniach funkcjonowania miasta,
- ✓ monitoring funkcjonowania zrealizowanych projektów.

REKOMENDACJE

L.p.	Adresowany problem	Konsekwencje	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Umiejscowienie i proponowana zmiana
1	Przekonanie o nie realizacji projektów BO przez UMK	Obniżenie zaufania do BO, możliwy negatywny wpływ na chęć zaangażowania się mieszkańców.	Prowadzenie ciągłej komunikacji z głosującymi dotyczącej statusu realizacji projektów. Inauguracja inwestycji. Stworzenie mapy projektów BO. Oznakowanie projektów BO. Można rozważyć zatrudnienie osoby, której obowiązkiem byłby całoroczny monitoring, dokumentacja zdjęciowa realizacji projektów i komunikacja z mieszkańcami.	zalecenie operacyjne	
2			Przekazywanie przez komórki organizacyjne UMK lub miejskie jednostki organizacyjne informacji o statusie realizacji propozycji zadania Zespołowi d/s BO.	Zarządzenie PMK ws. Zespołu BO	paragraf 10; proponowane jest dodanie dodatkowych punktów o treści „przedstawiają w cyklach kwartalnych informację o etapie realizacji propozycji zadania, dokumentację zdjęciową z realizacji, dokładną lokalizację,

				informację o ewentualnych opóźnieniach i ich przyczynach" po zakończeniu realizacji zadania przesyłają informację o realizacji, lokalizacji oraz dokumentację zdjęciową".
3		Informowanie osób głosujących na temat harmonogramu i terminu realizacji zadań oraz ich odbioru.	Regulamin	rozdział 8, paragraf 23; proponowana treść: "Właściwe komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa lub miejskie jednostki organizacyjne przekazują wnioskodawcom i głosującym informacje na temat harmonogramu i terminu realizacji zadania oraz odbioru zadania"
4	Istnieją projekty niemożliwe lub trudne do realizacji.	Obniżenie zaufania do BO, możliwy wpływ na chęć zaangażowania się mieszkańców.	Rekomendacje dotyczące poprzednich etapów BO (weryfikacja, opracowywanie propozycji zadań).	patrz rekomendacje szczegółowe etapu III